

PÁRBESZÉD A VÉGTELENNEL

Csaba testvér gondolatai

az Istennel való mély és bensőséges kapcsolatáról

Isten elvárja tőlünk, hogy imádkozzunk? • Miért fogalmazuk meg kéréseinket Isten felé, hiszen mennyi Atyánk úgyis tudja, mire van szükségünk? • A tudomány, a technika vívmányai veszélyesek-e az ember számára? • Örömet lel Isten abban, ha valaki nem eszik húst? • Mit tehetünk, hogy ezek az ünnepek új életet adjanak nekünk? Lehet, hogy az élő Isten templomában térdeplünk, de szívünkben az érvényesülés, az önzés istenének hódolunk. • Jézus a Miatyánkban kedvesen, becézve "Mi Apukánk" szólítja meg az Istent. Mi ennek a jelentősége? • „Legyen meg a Te akaratod!” – kérjük udvariasan, és sokszor megsértődünk, mert Isten akaratja nem egyezik a miénkkel. • „Ne vigy minket kísértésbe!” Isten, a tökéletes jóság nem vihet minket rosszba, akkor miért kérünk tőle olyat, amit nem áll szándékában megtenni? • Miért engedi meg Isten, hogy úgy érezzük, nem törődik velünk? • Miért nevezik a templomot Isten házának, mikor „a Magasságbeli nem lakik emberi kéz emelte hajlékban”? • Miért olyan díszesek a katolikus templomok? Nem lenne jobb az értékes holmikot eladni és a rászorulóknak adni? • Hogyan alakult ki a szentmise liturgiája, hiszen Jézus nem adott rá kész forgatókönyvet? • Ön miért nem ostorozza a híveket, akkor sem, ha jól tudja, hogy nem angyalok? • Sokan mondják, a mise unalmas. Fontos-e, hogy szórakoztató legyen? • Honnan lehet tudni, hogy a Biblia valóban Isten szava és nem emberi gondolatok gyűjteménye? • Ha egy nem hívő ember kezébe adna egy Bibliát, milyen tanáccsal látná el, hisz sok ellentmondásos, sőt erőszakos történetet olvashat benne? • Hogyan tudunk egy véltkező embert jó útra terelni? • A hazánkban is egyre jobban elhatalmasodó válság korszakára hogyan lehet felkészülni? • A Jelenések könyvében félelmetes az Apokalipszis leírása, így képzeljük el a világvégét? • Bár Csaba testvér látja, hogy nagy a baj, mégse kongatja a vészharangokat, miért?

ELŐSZÓ

Lehet, hogy mindened megvan, mégis oly gyakran egyedül érzed magad az emberek között. Lehet, hogy biztosnak hitt kincseidet szerre elveszítetted, félelmek gyötörnek, és nincs mibe kapaszkodnod. Érzed a lelked mélyén az olthatatlan szomjúságot a Végtelen, a szeretet, a jóság, a tiszta fény után. Tudd, ezt a hiányt nem tudja senki, semmi oldani, csak Isten áldó, életadó jelenléte.

Nagyon fontos lenne, hogy leülj a szobádban, a csendben, és feltedd magadnak a kérdést: Hiszed-e, hogy aki a nyelvedet adta, tud szólni hozzád, aki a füledet teremtette, kész és képes meghallani a szavaidat? Akarsz-e kapcsolatba lépni, barátságot kötni a végtelen bölcs, jóságos Istennel, hogy erőt és útmutatást kapj tőle? Vagy pedig úgy éled le az életedet, mint az utazó, aki térkép és GPS nélkül indul felfedezőútra, és csak saját józan eszére és mások tanácsára hallgat? Így sem lehetetlen célba érni, de mennyivel szebb, biztonságosabb, egyszerűbb úgy, hogy kéred és elfogadod annak a segítségét, aki végtelen szeretettel megformálta a világunkat és téged is.

Ezen a földön a hit az ember egyetlen érzékszerve, amellyel átölelhetjük a természetfeletti világot. A szemünkkel láthatjuk a színeket, a kezünkkel tapinthatjuk a tárgyakat, a nyelvünkkel érezhetjük az ízeket, és a hitünkkel át tudjuk ölelni az Istent. Az első imádság, amit kimondhatunk: Uram, segíts hitetlenségemen! Add, hogy hinni tudjam, még ha nem is látlak, ha sötétben tapogatózom is, te itt vagy mellettem, és hallod a szavamat! Szólíts meg engem!

Ember számára a földön szebb élmény nem lehet, mint amikor a nagy Isten a márciusi porból született embernek az ima csendjében felfed valamit a titkaiból, engedi meglátni ragyogó arcának szép vonásait. Hidd el, a csillogó-villogó bevásárlóközpontokon, a zajos, elegáns partikon, de az összedőlőnek látszó életeden túl is van élet. A Végtelen és a porszem az imádság misztériumában találkozik, az Istentől elszakadt, siralomvölgyében élő ember képes felállni, és az ajtóban zörgető Ura előtt megnyílni, a Teremtőjével alázatos párbeszédben egy asztalhoz ülni, és a közösen meghozott döntések alapján e világot tovább építeni. Merj belekapaszkodni e végtelen jósággal hozzád hajló szeretetbe, alázattal fogd meg Teremtőd kezét, és hagyd, hogy vezessen. Ebben szeretne segítségedre lenni ez a könyv.

HOGYAN KÉSZÜLT?

A Végtelen-sorozat utolsó kötetéhez érve itt az ideje, hogy kicsit visszamenjünk a kezdetekhez, no nem Ádámgig, Éváig, hanem a könyv ötletének megszületéséig. Manapság szokás werkfilmeket készíteni extraként, így egy „Hogyan készült?” írásban szeretném beavatni az Olvasókat a kulisszatitkokba.

Nem hívó családban nőttem fel, meg sem voltam keresztelve. Mint a legtöbb fiatal, én is kerestem a választ az élet nagy kérdéseire. A szívem mélyéről újra és újra előtört egy nyugtalanító gondolat: van-e értelme az életnek? Küzdünk, dolgozunk, tanulunk, de bármikor előfordulhat, hogy egy váratlan baleset, egy tragédia egyik pillanatról a másikra romokba döntheti legszebb álmainkat. Utunk végén sírgödörbe tesznek, elbomlik a testünk, szétrágnak a kukacok – ezt a félelmetes képet nem tudtam elhessegetni, mert ez a szomorú valóság. Az „Emlékeinkben örökké élni fog” szlogen nem vigasztalt, hisz az élet megy tovább, unokáink gyerekei jó, ha egy-két anekdotát tudnak rólunk.

Huszonhárom évesen találtam egy papot, Futó Károly atyát, aki válaszolt minden kérdésemre, és megkeresztelt. Férjhez mentem, született négy gyermekem, újságíró lettem, sok szép, értelmes munkát végezhettem, révbe értem, de nem hagytam nyugodni a gondolat, hogy sokan vannak, akik talán soha nem kapnak hiteles és érthető feleletet. A környezetemben, a közéletben és a médiában láttam az „istenmorzsákra” sóvárgó embereket, mégha ezt a vágyat nem is fogalmazták meg, és az űrt, a sebeket is, amelyeket az Istentől való eltávolodás okoz. Kereső korszakomban alig találtam olyan könyvet, ami a vallás bonyolultnak tűnő útvesztőjében járhatlanok égető kérdéseikre ad választ. Ha nincs, hát akkor majd csinálom én! – gondoltam.

Öt évvel ezelőtt a csíkszentdomokosi keresztaljával gyalogosan zárandokoltam családommal a csíksomlyói búcsúba, amikor először jutott eszembe Csaba testvér neve, hogy tőle kérjek válaszokat. Olyan embert kerestem, aki a nem vallásosak számára is hiteles, érthetően fogalmaz, ismeri a mai emberek örömeit, gondjait, és válaszai az életből táplálkoznak, nem hittanos jellegűek. Később mesélte, hogy ő is ugyanebből a faluból zárandokolt gyalogosan szintén Csíksomlyóba papi hivatása kezdetén. Ez a párhuzam talán sokaknak véletlennek tűnik, de engem megerősített.

Azonnal igent mondott, mikor telefonon ismeretlenül megkerestem. Kilencszertízszert töltöttem egy hetet, tíz napot nála Erdélyben. Volt, aki úgy képzelte, hogy a Hargitán egy kerti padon ülve, kedélyesen borozgatva vagy a dolgozószoba könyvszagú csendjében beszélgettünk. A valóság az, hogy Csaba testvért soha nem láttam bort inni (a gyümölcsöknek, különösen a szőlőnek viszont nehezen tud ellenállni), a legtöbbször több száz kilométeres autóúton, vezetés közben válaszolt kérdéseimre,

miközben oly nehéz sorsok terhét hordta vállán, melyek alatt a legtöbben összeroskadtunk: jártuk a nyomortelepeket, az intézményeit, a rászoruló családokat. Előfordult, hogy a kész szöveget, hogy jóvá tudja hagyni, az anyósülésen, menet közben olvastam fel, mert nem volt ideje a kiegészítések átolvasására.

Az autó gyakran zsúfolásig tömve volt gyerekekkel, munkatársakkal, a néhány percenként megcsörrenő telefon, a hátsó ülésekről folyamatosan átszűrődő moraj ellenére tudott a válaszokra koncentrálni. Hosszas töprengés nélkül, szinte azonnal felelt, miközben zsonghatott a feje mindazoktól, amelyeket a nap folyamán átélünk. Nem tanokat hirdetett, a komoly gondolatok mellé gyakran mesélt történeteket az életéből, vicceket mondott, és néha könnyezett, különösen akkor, mikor Isten szeretete, irgalma vagy egy-egy nehéz sors került szóba.

Sok szép történetet őrzök, magam is tapasztaltam: szavai és élete minden pillanatban harmóniában állnak egymással. Egy közeljövőben átadásra kerülő ház ügyeit kellett megbeszélnie a leendő házvezetővel, akiknek minden kívánságát igyekezett figyelembe venni a nevelőotthon építésekor, hogy saját gyermekeik mellett megfelelő körülmények között nevelhessék a környék szerencsétlen sorsú gyermekeit is. Ez a házaspár az utolsó pillanatban mondta meg, hogy visszalép. El lehet képzelni, milyen nehéz néhány hét alatt olyan személyt találni, aki nemcsak alkalmas arra, hogy húsz-harminc sokat nélkülöző, lelkiileg sérült gyermekről a nap huszonnégy órájában szívvel-lélekkel gondoskodjon, hanem aki ezt a feladatot örömmel és szeretettel vállalja. A hírtől letaglózva beültünk az autóba, hogy folytassuk utunkat. Alig mertem megszólalni, hisz a legtöbb ember ingerült ilyen esetben. Egy idő után csendesen megkérdeztem: „Csaba testvér, mi lesz most?” Ő mosolyogva így válaszolt. „Tudod, erőst fő a fejem, hogy mi lesz az épülő ház sorsa. De tudom, hogy a Jóisten feje még erősebben fő. Neki még fontosabb az ide kerülő gyermekek sorsa. Feladtuk neki a leckét, hogy most ő gondoskodjon rólunk”. És mintha mi sem történt volna, vezetés közben tovább gyönyörködtünk a mesés gyimesi tájban, tovább beszélgettünk, viccelődtünk, és hónapokkal később láttuk, hogy Csaba testvérnek igaza volt, talált új nevelőket, beindult és azóta is szépen működik az intézmény.

Az ismeret és minden fejlődés kulcsa a kérdőjel, míg a felkiáltójelnek, a parancsnak, a felszólításnak, de a kérdésnek is csak akkor van értelme, ha hozzátehetjük: „miért?”, „hogyan?”. Amit, akit nem ismerünk, igazán nem is tudjuk megszeretni. Isten útjait és az egyház tanítását érteni kell ahhoz, hogy el tudjuk fogadni, bár igaz az is, hogy vannak hittitkok, amelyekből csak annyit tudunk felfogni, mint egy hangya az emberből, akinek a tenyerén megpihent. Ezért a könyvek nemcsak kegyes vallásos gondolatokat fogalmaznak meg, hanem megvilágítanak olyan közvéleményt megosztó kérdéseket is, mint például az egyház bűnei, az egyházban esetlegesen meglévő anizemitizmus, besúgó papok, ezotéria, gender-szemlélet, fogamzásgátlás, egyneműek házassága, cölibátus... Volt néhány téma, amely nem állt hozzá közel, habozott, hogy benne maradjanak-e a könyvben, mert nem tartja magát ezen témák szakértőjének, és elsősorban a pozitívumokkal foglalkozik szívesen, nem támad és a védekezést sem tartja szükségesnek. Ragaszkodtam ezekhez

a pontokhoz is, hogy választ lehessen kapni tőle olyan kényes kérdésekre is, amelyekkel szembesülve még a hívő emberek is zavarba jönnek.

Az interjúkészítéskor előbányásztam magamból a korábbi hitetlen, mindent kutató, firtató, értetlenkedő énemet, de a válaszok előcsalogatásához szükségem volt a mai, az Isten közelségét és szeretetét megtapasztalt ember gondolataira is. A kérdésekbe sokszor bele is pirultam, de Csaba testvérnek csak akkor rebtent meg a szeme, mikor már többször firtattam, hogy például a cölibátus káros hatással van-e a papok személyiségére.

Nem szokványos, hogy egy interjúkötetben versek vannak. Kamaszkorom óta gyűjtöm a költeményeket, mert ezek a gyönyörű formába öntött gondolatok lelkünk legmélyebb rétegeit érinthetik meg. Úgy válogattam az idézeteket, hogy minden oldalon összhangban legyenek a mellettük található szöveggel, mintegy „aláhúzzák” annak legfontosabb mondanivalóját, így a könyv egyben emberi és irodalmi hitvallás, hitvallomás legyen.

A könyv munkálatai során nagy felelősség nyomasztott, Csaba testvér a kiadásal kapcsolatos legfontosabb kérdésekben rám bízta a döntést, elfoglaltságai miatt alig tudtunk beszélni, de éreztem, hogy a távolból is kísér imáival, szükség esetén mond egy-egy eligazító szót, sokszor csak ennyit: „Bízom benned.” Ez a bizalom szárnyakat adott nekem.

Szerettünk volna olyan könyvet készíteni, ami a hitünk legfontosabb igazságain végigvezeti az Olvasót, ami nem porosodik hosszú időn keresztül a könyvespolcon, gyakran leemelik szép gondolatokat szemezgetni belőle erőmerítésül, eligazításul. Három nagylányunkon teszteltem a válaszokat, értik őket, és sokat derülnek a jó sztorikon. Nagy hálával tartozom férjemnek, Tamásnak, aki a csúcsidekben tehermentesített, állta a sarat, mikor elutaztam, a mélypontokon lelket öntött belém, és lányaimnak, akik kitűnő háziasszonyokká váltak, mikor távol voltam, és kisfiamnak, aki megértette, hogy vannak időszakok, mikor anya sokat „gépezik”, és nagyfiúsan intézte dolgait.

Közhely, de valóban így igaz, hogy elsősorban én szerettem volna ajándékot adni e könyvvel az Istenkereső embereknek, de a legnagyobb ajándékot én kaptam, hogy Bőjte Csabával megismerkedhettem, beleláthattam munkájába, és a sorsokba, melyeknek szebbé tételén munkatársaival fáradozik, személyre szóló lelkigyakorlatokat kaptam tőle, heteken keresztül arról beszélt, amire én kértem. Szerettem volna a könyvek elkészítésével egy kicsit meghálálni mindazt a jót, amit a vele töltött napok során kaptam.

Budaörs, 2012 márciusában

K A R I K Ó É V A

Miért fogalmazzuk meg kéréseinket Istennek, hiszen Jézus is mondja, mennyei Atyánk úgyis tudja, mire van szükségünk?

[...]

Gyerek is van (gond a szülőnek),
Hogy a szava későre jó meg,
Addig csak hallgat és hebeg.
– Isten előtt ki nem gyerek?

Gyerek én is, néma, esetlen,
Imádkozásra tehetetlen,
S néma gyerekek – odaát! –
Anyja megérte a szavát.

Én Édesanyám, te megérted
Ezt a furcsa kéz-láb beszédet,
Hogy térdedhez törleszkedem,
S öledbe fölkeredzkedem.

Ahhoz, kihez dadogni nem mer
A szavahíjas férfiember,
Malasztal teljes szent kezed
Szavak nélkül is elvezet.

Hogy hát egy ily énfajta fonnyadt
Pityangot is láncomba fonjak,
És ő is testvérkéivel
Oltáron hervadjon el:

Egyet kérek: ha önfeledve
Jézuskád ringatod öledbe,
Akkor, mit szépséged sugallt,
Zümmög el néki ezt a dalt.

Sík Sándor: *Pityang* (részlet)

Nem is annyira a Jóistennek fogalmazzuk meg, hanem saját magunknak. Letisztulnak az imádkozó ember vágyai, jobban látja, mi a lényeges, mi az igazán fontos. Isten jelenlétében nehezebben tud hazudni magának, rájön, mi maradandó, és mi üveggyöngy. A szüleink is tudják, hogy mire van szükségünk, mégis annyira szép, mikor a gyerekek szeretettel megfogalmazzák kéréseiket, majd hálás szívvel megköszönik az ajándékot.

Szokták mondani, hogy az imádság a lélek anyanyelve, nem kell külön tanítani, tanulni. Mégsem tud minden ember természetesen, fesztelenül Istenhez fordulni.

Az imádság nem bonyolult dolog: egyszerűen ki kell mondani, amit érzünk, amit el akarunk mondani. Nem az elvont, csak a beavatottak számára érthető meditációra kell gondolnunk, nem kell félnünk, hogyha nem a megfelelő formulát használjuk, akkor Isten bezárul számunkra. Nem verseket, leírt imákat kell neki mondogatnunk.

Isten a legkisebb gügyögésre,
a legegyszerűbb beszédre is nyitott.
A dadogásunk mögött is
megérzi az iránta való
szeretetet, bizalmat, jószágot.

A legkörmönfontabb szép szavak mögött is megérzi, ha a szívünkben nincs iránta bizalom, szeretet, engedelmeség, jószág. A szívünkbe lát, és az a fontos, amit ott talál, és nem a szavaink. Én sem várok szép, hímes szavakat a gyerekektől: átölelik a nyakamat, néhány őszinte szót mormognak, és nekem ez elég.

Ha az emberiség számára fel kellene írnom egy receptet, mely megoldhatná mai világunk gondjait, azt írnám: végy naponta háromszor fél órát, de legalább tíz percet, amit a Jóistennel töltesz. Ez lenne a legelső, amit előírnék, igenis, minden nap próbálj meg Isten jelenlétében élni.

A bányászok közül lettek barátai?

Szerettem volna mélyebben megélni Jézus tanítását: „Nagyobb szeretete senkinek nincs annál, mint aki életét adja barátaiért.” [Jn 15,13] Abban az időben hatalmas, göndör szakállam volt, akkora, hogy ha keresztretjvényfejtés közben a ceruzát beledugtam, megállt benne. Az egyszerű lövétei embereknek hihetetlenül irritáló volt ez, kicsit úgy néztem ki közöttük, mint egy ortodox pópa, és ahol értek, csúfoltak. Most sincs sok szakállas székely, de akkor aztán igen-igen kevés volt. Úgy éreztem, hogy ez a bozont az én váram, ami meghatároz engem. Valahogy olyan ez, mint ahogy vannak ruhák, amikben hihetetlenül jól érzi magát az ember, másban meg nem. Hogy miért? Hiúság? Nem tudom. Jézus azt mondja, szeresd felebarátodat. Arra gondoltam, ha odamennék a lövéteiekhez, és megkérdezném, hogy tudnálak én benneteket szeretni, azt mondanák, vágjam le a szakállamat.

Az életemet szívesen odaadtam
volna értük, no de
a szakállamat, azt nem!

A bányásztársaim nem az életemet kérték tőlem, hanem csak a szakállamat. De mi közük van nekik ahhoz, hogy nézek ki? – tusakodtam magammal. Álltam a tükör előtt, és azt gondoltam: a szakállal igazából magamat szeretem, de ha levágnám, azzal a lövéteieket szeretném. Aztán arra gondoltam, a szeretet kis dolgokból áll, nem nagy hősi tettekből. Bementem a fürdőbe, először egy kicsit megigazítottam, aztán addig-addig nyesegettem, hogy egészen levágtam. Hatalmas szabadságérzet töltött el.

Nebéz volt?

Öncsonkításnak éreztem, négy-öt éve nevelgettem. Persze most hülyén hangzik, hogy az ember ilyen lökötséghez ragaszkodik, de akkor valahogy hozzám tartozott. Másnap nem szóltam semmit, de a kollégáim szerre megöleltek, és rájöttem arra, hogy nem az a szeretet lényege, hogy úgy szeretlek, ahogy én jónak látom, hanem úgy kell szeresselek, ahogy elvárod tőlem. Ami a

Sem sivatagban, sem őserdőben nem lakott,
emberi örömök alá máglyákat nem rakott,
ruhája rendes volt s nem csupa folt
– és mégis, mégis, mégis remete volt.

Haját megfésülte, fehérenmút váltott,
kalapjához tűzött jószagú virágot,
nem hervasztá orcáját, mint az őszi hold
– és mégis, mégis, mégis remete volt.

Járt a munkásokhoz, járt a szántókhoz,
járt menyegzőbe, temetésre, tengeri-hántókhoz,
ragyogott szeme, ha harmonika szólt
– és mégis, mégis, mégis remete volt.

Nem volt rejtély, titok: mindenki megnézte,
mindenki szerette, mindenki becézte,
meleg, virágos ág volt, nem suta-holt
– és mégis, mégis, mégis remete volt.

Nézte, szagolta, ízlelte, tapogatta
a százszínű, százízű, százhangú világot s hallgatta,
tudta, mit árul ezer emberi szív, ezer emberi bolt
– és mégis, mégis, mégis remete volt.

[...]

Mécs László: *Üveglegenda* (részlet)

[...]

Emlékszel: Hórebbe, barlangja odujából
Milyen borzongva leste a zord Illés, a látó,
Az Istent, aki elvonul.
Milyen hiába leste sebes szél viharában,
A földrengésben is, a tűzben is hiában:
Suttogó szellőn járt az Úr.

Gépkattogása közt a rohanó jelennek
Engedj, ó tiszta csend, csendje a Végtelennek,
Egy pillanatnyi pihenést.
Hagymázos homlokom lágy ujjaiddal földd el,
Leheld be lelkeket templomi hűvösöddel:
Csak az él, aki benned él.

Csak az él, akiben a lélek tiszta csöndjén
Némán izzani kezd a titokzatos tömjén
S füstjén az Angyal megjelen.
És ámuló szemérről a fátylakat leoldja,
Az Angyal, az Istennek alázatos heroldja:
A csend-foganta Kegyelem.

Sík Sándor: *Ó tiszta csend!* (részlet)

másikat igazából boldoggá teszi, sokszor nem ugyan-
az, mint aminek én örvendek. Sokszor a más boldogsá-
ga elé akadályként odaáll az én hiúságom, az én emberi
gyarlóságaim, és ezeket kellene legyőznöm, hogy a köz-
tünk lévő kapcsolat kibontakozzon, elmélyüljön.

A Jóistent is így kell szeretnünk: sokszor nem az éle-
tünket kéri tőlünk, hanem sokkal kisebb dolgokat. Hogy
kedvesen beszéljünk, hogy ne mondjunk csúfakat, hogy
vasárnaponként öltöztessük ünneplőbe a lelkünket...

*És a papi hivatás kérdésében hogyan jutott döntésre a Har-
gitán?*

Amíg a föld alatt, a bányában dolgoztam, újból és újból
előjött az az érzés, hogy annyi baj van ebben a mai vi-
lágban, segíteni kellene valakinek. Őszintén mondom,
akkoriban nagyon taszított engem a szereplés, nem sze-
rettem fontoskodni, nem tudtam, hogy mit is kellene
tennem, csak azt éreztem, hogy eleget üldögéltem fél-
szegen, most már fel kell állnom. Gyerekkoromból tud-
tam, hogy nem az a lényeg, hogy az ember üldögéljen
a kispadon, hanem menjen ki a hokipályára, aztán vagy
fellökik, vagy talán a korongot is odapasszolják neki, és
ha küzd, esélye van bekanalazni egy gölt a másik csapat
hálójába.

Az év végén éreztem, hogy megértem a továbblépés-
re: életemet, az egyetlent, egy bátor lendülettel Istenem
kezébe kell tennem. Rég érlelődő vágyamtól vezetve
jelentkeztem a teológiára.

Hihetetlenül nehéz volt elengedni
a barátokat, a megszokott életet,
a kényelmet, és egy hatalmas
halálugrással ellendülni az ismeretlen,
titokzatos jövő felé, hinni azt,
hogy Isten szeretete felfog, és nem lesz
halálos zuhanás vakmerő tetteimből.

A teológián szinte lélegzet nélkül suhantam az ismeret-
len, új világba. Ma is beleborzongok az akkori élmény
emlékébe! Huszonevésen mindent elengedni, és az egy-
házüldöző kommunista rendszer csápjai között bizalom-
mal suhanva repülni a szeretet Istenének karjai közé.

hez méltó, krisztusi magatartás, mikor a bűnöshöz ilyen lelkülettel tudsz közeledni.

Sok olyan gyereket hoztak hozzánk, akit minden iskolából kicsaptak, mert kibírhatatlanul viselkedtek.

Szoktam mondani,
ha az öreg bútordarabot
kicsit megpucoljuk,
akkor mindjárt antikvitásként
kezelik, múzeumban kiállítják,
amúgy senkinek sem kell.
A gyermeket, a felnőttet
rendbe lehet rakni.

Hány kőben alszik ott a szobor évmilliárdok óta, de nincs, aki kibontsa. Hány emberben lapul az érték, amit elő lehetne ásni belőle.

„Ne vígy minket kísértésbe!” – folytatódik az ima. Isten, a tökéletes jóság nem vibet minket rosszba, és ha ez így van, miért kérünk tőle olyasvalamit, amit nem áll szándékában megtenni? Jakab apostol is megfogalmazza: „Senki se mondja, aki kísértést szenved: »Az Isten kísért«, mert az Istent nem lehet rosszra csábítani, és ő sem csábít rosszra senkit. Minden embert a saját kívánsága vonzza és csábítja, így esik tőrbe.”
[Jak 1,13–14]

Nagyon sokan félreértik a Miatyánknak ezt a kérését. Nehéz a görög kifejezést egy szóval lefordítani, a katekizmus így tanítja, hogy azt jelenti: „ne engedd, hogy engedjünk a kísértésnek”. Jakab apostol azt is hozzáteszi: „Boldog az az ember, aki a kísértésben helytáll, mert miután kiállja a próbát, megkapja az élet koszorúját, amelyet az Úr azoknak ígért, akik őt szeretik.”
[Jak 1,12]

A kísértés és a feladat között nagy különbség van: a kísértés a rosszra csábít, a feladat pedig próbára tesz, ha jól végzem el, erősebb leszek általa. A feladatok, még ha nehezek is, Isten szent ajándékai, de a kísértések a gonosz lélektől származnak. A feladat és a kísértés úgy tűnik, hogy sokszor kézen fogva jár. A feladatokat Isten felhasználhatja hitünk, állhatatosságunk megerősítésére, akár a súlyokat a sportoló izmai fejlesztésére, de a sátán

Szomorú voltál. Én sem épp vidám, csak egy csöppel kevésbé szomorú; csak annyival, hogy – férfimód hiú – földeritselek. Rögton azután

átröppent – szinte rólad – énreám az a „minden hiába” ősi bú.
S akkor te lettél több akarátú!
S végül is eltelt – jól – a délután.

Most este van. Elment a nap. S az élet!
Hallom a kertből már derüs beszéded.
Én meg szeretném megköszönni néked,

mi lett szívünkéből! Homokóra! Mérleg.
Két-vödru kút! Két sebesült, akik egymást fölváltva vizik a – sirig!

Illyés Gyula: *Sebesültek*

tokat mutattak be, a legkülönfélébb szörnyűségeket követtek el... Az akkori ember akkori gondolkodásához, kultúrájához, erkölcsi felfogásához mérte Isten az örök igazságokat – egészen biztos, ha lesz még emberiség ezer év múlva, szörnyülködnek, hogy milyen primitívek voltunk mi a 21. század elején.

Sokszor hozzák elő például
a 'szemet szemért, fogat fogért' elvet,
mint a mai eszünkkel kegyetlen eljárást,
pedig abban a korban ez nagy előrelépés volt,
azt jelentette, hogy a bűnt nem lehet
súlyosabb bosszúval megtorolni,
a szemért csak egy szemet,
a fogért csak egy fogat lehet elvenni.

Ha mindenféle előképzettség nélkül vesszük kézbe a Szentírást, és beleolvassuk, megdöbbenő, ellentmondásos dolgokkal találkozunk, amelyek az írás hitelességét is megkérdőjelezhetik. Mi segít abban, hogy helyesen olvassuk, értsük a Bibliát?

Ha egy marslakó lenézne az égből, és látná, hogy a körömöt vágom, megbotránkozna, hogy biztosan öncsonkítást végzek, mert nem ismeri eléggé az emberi természetet, annak működését, nem tudja, hogy éppen a testemet ápolom.

Ahhoz, hogy a Szentírást helyesen érthessük, tanulmányoznunk kell azt a kort, az akkori viszonyokat, a beszédmódot, különben félreértjük a mondanivalót.

Az ószövetségi Szentírásnak alig van kétezer szava, szegényes, egyszerű nyelven íródott, ezért a megfogalmazás sokszor durva, szókimondó. Nemcsak a szókincs volt szegényebb akkoriban, hanem a fogalomtár is. Azok a filozófiai fogalmak, amelyeket a görögök és a későbbi gondolkodók alkottak, még nem léteztek, ezek az egyszerű emberek mégis mély filozófiai kultúrával rendelkeztek. Tudnunk kell azt is, hogy nem tudományos, hanem vallási ismereteket akar közölni velük Isten. Az ószövetségi embernek szüksége volt az akkori előírásokra, tanításokra. Ha az ember levetné magáról mindazt, amit az elmúlt több ezer év ránk rakott, csodálkoznánk azon, hogy Isten az örök igazságokat hogyan tudta ilyen érthetően elmondani.

Ezelőtt a háborúban
Nem követtek semmi elvet,
Az erősebb a gyengétől
Amit elvehetett, elvett.

Most nem úgy van. A világot
Értekezlet igazgatja:
S az erősebb ha mi csinyl tesz,
Összeül és – helybehagyja

Arany János: *Civilizáció*

[...]

Minket szárnyas gép, gyorsvonat repít,
habzsolhatjuk a könyvek ezreit,
az asztalunkon gyors írógép kattog,
s kényelmesen vívjuk a lanyha harcot.
Gép-szörnyek ontják naponként a könyvet,
ma látni, tudni ezerszerre könnyebb,
s a büszke ember eget ostromolván
áll tudománya s képzelete tornyán.

Minden miénk: a magasság, a mélység,
csak hitünk nincs. Szívünkben pislá mécs ég,
lelkünkön szenny: gond, bánat, bűn belepték,
belénk esett a legszörnyűbb betegség:
a hús közöny. Renyhék, lohadtak lettünk,
mi már mindennel torkunkig beteltünk,
s nincs láng, mi üzzön gyújtva és émsztve
szent harcra, bátor bizonyágtetésre.

Téged idézünk, hogy megszegyenítve
ragadj fel minket újra a zenitre.
Fülünk is buja zenéhez szokott már,
harsogja túl a muzsikát a zsoldár,
s zengjen ajkunkról, mintha láng lobogna:

– Tebenned bízunk eleitől fogva!

Bódás János: *Zsoldáros prédikátor* (részlet)

A Szentírásban minden arról szól, hogy Isten szereti az embert. Ellentmondásokat akkor érzünk, ha nem ismerjük elég jól azt a kort, azt az életmódot, azt a gondolkodást, amikor az adott könyv íródott.

Tapasztalatból tudjuk, hogy az ételbe kell a só, bár keserű anyag, amit ha magában eszegetnénk, ártana nekünk, de a többi hozzávaló között, egységben nagyon fontos, mert ízetlen lenne nélküle az étel. Ugyanígy, a Szentírásban vannak dolgok, amelyek első olvasatra furcsának tűnnek, nem értjük, mi keresnivalójuk van ott, de ha egy szakemberrel megbeszéljük, vagy egységként nézzük, kibontakozik belőlük Isten üzenete. Ezért ha elakadunk, fontos, hogy anyánk, az egyház által felkínált bölcs magyarázatokkal tanulmányozzuk a szent iratokat.

Nagy Szent Gergely
nagyon szépen fogalmazza meg:
„Az írás együtt növekszik az olvasóval.
S az olvasó is felnő hozzá, s az Ige
csakis ekkor mutatja meg önmagát.”

A Szentíráson belül különféle művészi stílusok vannak, ezeket is különbözőképpen kell értelmeznünk.

Nemcsak a személyen múlik, hogyan fogalmazza meg Isten üzenetét, hanem az írói műfajon is: egy hősköltéményt, amelyben szárnyal a fantázia, másként olvasuk, mint a Számok könyvét, amely felsorolja a törvény paragrafusait, és megint másként egy történeti könyvet. A mai író is különféle fogásokat használ, hogy átadja az üzenetét, és nekünk meg kell tanulnunk a mondanivalót helyesen értelmezni. Fontos, hogy tudjuk, ki, mikor, kiknek, milyen történelmi korban írta meg az adott szentírási könyvet! Nem szabad elfelejteni, hogy több ezer évet kell áthidalnunk, mikor meg akarjuk érteni a Biblia szavait.

Ha egy nem hívő ember kezébe adna egy Bibliát, mondván „Vedd és olvasd!”, a fentiekén kívül milyen tanáccsal látná el?

A Szentírást nyitott szívvel, nagy alázattal, térden állva kell olvasni, s szavait megélni. Az alázatos ember előtt

tott átalakulások anarchiával, kiszámíthatatlan következményekkel járnak, mérhetetlen pusztulást hoznak magukkal.

Szemmel láthatóan közeledik az az idő,
mikor csak egyetlen hatalmat fog
megtűrni maga felett az emberiség:
az őszinte szeretetet, a jóságosan
szolgáló testvér hatalmát.

Hiszem, hogy ez a szolgáló hatalom új távlatot nyit az emberiség előtt. A boldogság forrása nem a birtoklás, a fogyasztás és a nyers erő lesz, hanem a szeretet, a jóság, az alkotás, a teremtés, a bölcsesség és a szépség. Szívem mélyén remélem, hogy olyan világ küszöbén állunk, melynek eljöveteleért évezredek óta imádkozunk Krisztusunk szavaival: „Miatyánk, ki vagy a mennyekben, jöjjön el a te országod!”

Zendülj föl bennem, Isten, Eljövendő,
zendülj föl újra, tompán, komoran:
rázd meg lelkemnek alvó hegyeit,
hogy lássalak, érezzelek, s ne csak
semmiből épült bástya légy
a tiszta ész üres tereiben.
Kard kell: legyen lelked a kard! De rázz föl,
mint mennydörgés a csöndet, mert csak így
leszel valóság... Rázz föl és mutasd meg:
test vagy és hús... Rázz föl, mert a lelked is
csak így lesz kard, kezembe fogható!

[...]

Szabó Lőrinc: *Megint vas-korban*
(részlet)

„Ne gondoljátok, hogy békét jöttem hozni a földre. Nem békét jöttem hozni, hanem kardot. Azért jöttem, hogy szembeállítsam az embert apjával, a leányt anyjával, a menyét anyósával. Az embernek a tulajdon családja lesz az ellensége. Aki apját vagy anyját jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám, aki fiát vagy lányát jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám.” [Mt 10,34–37] Hogy mondatja ezt a szelíd Jézus?

Sokszor megfélekedünk arról – és ez hatalmas hiba –, hogy a létért küzdeni kell. Nézzük az olimpiát, és magától értetődőnek tartjuk, hogy a sportolók az aranyéremért küzdenek, és így egymásnak óhatatlanul ellenfelei lesznek. Jézus arra biztat, hogy küzdjünk, de azt is tudja, hogy lesznek, akik akár jó szándékból, féltésből vagy akár rosszindulattól vezérelve el akarnak célunktól téríteni. Sokszor saját testünk ellen is harcolunk, Jézus is mondja: „A lélek ugyan készséges, de a test gyöngye.” [Mk 14,38] Szent Pál pedig ezt írja: „bár a jót szeretném tenni, a rosszra vagyok készen. A belső ember szerint az Isten törvényében lelem örömet, de tagjaiban más törvényt érzek, s ez küzd értelmem törvénye ellen, és a tagjaiban levő bűn törvényének rabjává tesz. Én nyomorult! Ki vált meg e halálra szánt testtől?” [Róm 7,22–24]

Eszembe jut egy történet: a békák versenyezni akarnak, ki jut fel előbb a toronyba. Nagy nézősereg gyűlik össze, de igazából senki nem hisz abban, hogy ilyen kis állatoknak sikerül felérniük olyan magasra, ezért kórusban kiabálni kezdenek: „Ne erőlködjete, úgysem értek oda, még bajotok esik!” Egyre több béka kezd lemaradozni, de egy rendíthetetlenül kapaszkodik felfelé. A nézők továbbra is kiabálnak, de ő csak halad tovább kitaratóan, és végül egyedülként célba ér. Persze mindenki meg akarja tudni, hogyan sikerülhetett neki. Ekkor derül ki, hogy a győztes béka süket.

Hányszor előfordul, mikor egy fiatal úgy érzi, hogy nagy célt adott neki az Isten, a szülei, a barátai, a környezete lebeszéli róla.

Nem arról van szó, hogy ne tiszteljük szüleinket, de felnőve a saját életutunkat kell járnunk, amelyet Isten által kijelölt hivatásunknak tartunk, akkor is, ha mások esetleg helytelenítik.

Jézus ezt mondta: „Aki befogad egy gyereket a nevemben, engem fogad be.” [Mt 18,5] Mit tart irányadónak ma a gyermekvállalásról, mikor egyik oldalon a világ túlnépesedésének problémájával állunk szemben, viszont Európában a gyermekszületések csökkenésével fogy a népesség, és egyre jobban előregedik a társadalom?

Nem az a baj, hogy sokan vagyunk a földön, hanem az, hogy sokak szíve helyén kő van. II. János Pál pápa mondta, hogy korunk a halál kultúrájának időszaka. Egy pohár bor zamatát hosszan elemzik, a gasztronómiának, a divatnak külön tévécsatornája van, az autózást is hatalmas kultusz övezi, és ez nem baj. A problémát abban látom, hogy ezzel egyidejűleg egyre inkább elsikkad a szép, tiszta emberi kapcsolatok kultúrája: sokszor az ismerkedés azzal kezdődik, hogy a fiú a lányt fenéken billenti, vagy a Facebookon megböki, lájkolja. A nő, a férfi is készül arra, hogy jól megtanulja a szakmáját, de vajon éppilyen erővel, lelkesedéssel, örömmel készül-e a gyermekvállalásra?

Sokan a nagyszülői hivatást sem tartják értéknek. Egy idős néni, mikor kérdezem, hogy férjhez ment-e a leány, szinte felháborodva mondja: Jaj, ráér még az,

Mikor a meglett férfikort elérte, farizeusok vitája helyett csak csendet kívánt, megfáradt ölébe néhány madárként búvó kisdedet.

Óvó kezét fürtös fejükre tette, napszitta, néma halászok között vacsora füstje szállt s a naplemente biborszín hidat vert a tó fölött.

A föld ízével fűszerezve áradt testében szét az egyszerű titok: Istenországa itt nő a családnak békés ölén, hol gyerekraj csipog.

Szeretett volna köztük megpihenni, hajnalkor hívták meg nem tett utak. Szakállas arcán vitte leheletnyi ujjuk nyomát, cirógatásukat.

Mikor a felnőttek magukra hagyták, s búcsúzóul csak Júdás-csók jutott, a gyilkosoknak szelíd gyermekarcát kereste s vért és könnyet hullatott.

Tollas Tibor: *Jézus és a gyermekek*

Tudom,
nagy nyári délután lesz,
füllelt, meleg, esőtáni,
és hirtelen zuhanó, sosemhallott
redőny-mondatokra ébrednek
a versek a költők agyában,
de már hiába, hiába minden,
eljő akkor váratlanul... – –:

Míntha ezer fúrópajzs
dolgozna alant, kipúposodik a föld
s homorul az ég, akárha óriások
tartanák vissza a levegőt tüdejükben,
vibrálni kezd és fényesedni minden...

Aki álomból kél, álomnak hiszi,
aki ébren, riadalmán túl remegve
és lebegve könnyűnek érzi magát,
különös, de nincs nagyobb zöreje,
a fák sem hajladoznak, a falak sem
dőlnék senkire, holott dőlhetnének éppen...

Akkor a szeretetben kíméletlenül pontos
f o r g a t ó k ö n y v szerint megszólalnak
mind a négy égtáj felől a h a r s o n á k...
a tücskök...

Tudom,
emlékezetes, nagy nyári délután lesz,
s nem lesz idő m e g í r n i, l e f o r g a t n i,
de mindenki – – – holt és eleven – – –
f ő s z e r e p l ő k é n t találkozik
a RENDEZŐVEL...

Nagy Gáspár: *Tudom, nagy nyári délután lesz*

A világvégevárás végigkíséri az egyház történetét: az első keresztény közösségek, köztük Szent Pál is, azt hitték, hogy már az ő életükben sor kerül erre. Sajnos, azt kell mondanunk, hogy a Jelenések könyvében megfogalmazott szörnyűségek nem különleges jelenségek. Az emberiség az évezredek alatt minden fantáziát felülmúló borzalmakat tudott teremteni a maga és környezete számára, csak a módszerek változtak, kifinomultabbakká váltak.

A hatalmas középkori járványok,
a forradalmak, a nagy gazdasági világválság,
a holokauszt, a kommunista terror idején,
az atombombák ledobásakor sokkal
inkább érezhették magukat az emberek
az apokalipszis tájékán, mint ma.

Az ember ezekkel a szörnyűségekkel a történelem folyamán mindig is együtt élt.

Nem hiszem, hogy Isten ijesztetgetni akarna minket, és amit főképp nem hiszek, hogy Isten megváltoztatná természetét – ő a mi gyöngéd, jóságos Atyánk, Jézus Krisztusban megmutatta, hogy szerető testvérünk, aki meghalt értünk a kereszten, csak hogy megmentsen minket a pusztulástól. Hova menekülhetne az ember máshová, mint hozzá? Vágyva vágyom, hogy újra eljőjön Krisztus, és ha dorgálva is, de átöleljen minket. Bár az ember húsból, vérből, csontokból való teste megremeg, de nem félek, mert tudom, hogy ugyanaz az Isten jön el ítélni élőket és holtakat, aki meghalt értünk a kereszten.

Minden időpontjóslás találgatás, nincsen semmilyen szentírási vagy szent hagyományból fakadó alapja. Maga Jézus Krisztus mondja: „Azt a napot és órát azonban nem tudja senki, az ég angyalai sem, a Fiú sem, csak az Atya.” [Mt 24,36]

Valljuk be őszintén, sokszor jól jönne egy világvége! Mi szépen hátradölnénk, és Isten, ahogy tudja, ítélkezve, csodákat téve oldja meg gondjainkat, vegye le vállunkról az átláthatatlan, kusza, sokszor önmagunk által kreált terheket, és szépen vezessen be bennünket, álmétködő gyermekeit egy frissen készített, minden szempontból pontra tett mennyek országába. Attól tar-

tok, hogy a mindmáig munkálkodó Isten nem fog bennünket e félkész világból csak úgy szépen átmenteni egy ropogós, friss, vadonatúj Isten országába. Ez nem valana az ő stílusára! Ő azt szeretné, hogy épülő, szépülő otthonunk minden egyes téglája menjen szépen keresztül a mi kezünkön is. A Jóisten négy és félmilliárd évvel ezelőtt elkezdte a Föld nevű projektet, én nem látom, hogy már beérett volna ez a munka. Hihetetlen fejlődés az egysejtűtől eljutni a XXI. század emberének nagyszerű alkotásaiig, de előttünk még hatalmasabb távlatok vannak. Nem hiszem, hogy Isten álmának a mai ember lenne a non plus ultrája, biztos vagyok benne, hogy tudja überelni a mai világot, és hiszem, hogy akarja is. Ma is megdobban a szívünk, ha arról olvasunk, hogy eljön az az idő, mikor a kardokból ekevasat kovácsolnak, a lándzsákból oltókéseket, és ember nem támad emberre ezen a földön. Igen, valljuk be őszintén, hogy vágyva vágyjuk, és lelkünk mélyén hisszük, hogy elérkezik az az idő, mikor a kisgyerek az áspiskígyó fészékében játszik majd, és az oroszlán a báránnyal együtt legel a réten.

Magánemberként mondom,
hogy nem hiszem, hogy a közeljövőben
eljönne a világvége, nem hiszem,
hogy Isten hagyná, hogy ezt
a csodálatos világot tönkretegyük,
nem hiszem, hogy Isten a nagy
tarisznya fenekén kotorászna.
Van tovább.

Hogyan készüljünk az Úr második eljövételére, mi a feladatunk?

A Szentírást tanulmányozva azt látjuk, hogy Isten sohasem mondta az emberiségnek, hogy dőlj csak nyugodtan hátra, én majd megoldom a gondjaidat. Noénak az Úr nem épít birkát, és bár Ábrahám hittel igent mondott Istennek, de hosszú vándorlásán nem hordozták angyalok a tenyerükön, hanem magának kellett nehéz útját megtennie. Az Ószövetség nagyjai mind-mind bekapcsolódtak Isten Országának építésébe verejtékes, kitartó, küzdelmes életükkel. Mózes és népének pusz-

[..]

Hisz felszakad egyszer a becstelen tél is!
Vérben és mocsokban ha százszor vetél is,
Egyszercsak, mégiscsak megjön a jövődő.
Hátha te lennél az, fiatal esztendő?

Hátha te lennél az, aki elbontod
Fejünk felől a fekete boltot,
Butaság fekete fellegei gátját,
S eget érhet újra az igaz imádság.

[..]

Sík Sándor: *Újévi reménykedés* (részlet)

Böjte Csaba atya gyermekvédelmi munkájáról
és annak támogatási lehetőségeiről, leveleiről, programjairól
a www.magnificat.ro honlapon tájékozódhat.